

**Biskop i Nidaros
Herborg Finnset**

**Visitas i Ranheim og Charlottenlund sokn
i Strinda prosti**

7. – 12. november 2023

**Visitasforedrag
Søndag 12. november 2023**

Kjære alle sammen: Takk for tillit og gode møter under visitasen i Ranheim og Charlottenlund menigheter denne uka. Takk for alt vi har fått være med på og oppleve sammen. Takk for nærvær og gode samtaler, og fortellinger om fellesskap og tilhørighet. «**Den lokale kirkes plass i et mangfoldig samfunn**» har vært overskriften på visitasen.

Et slikt besøk skal være med og legge til rette for at kirka enda bedre kan fylle sin oppgave: å være et sted hvor håp og tro kan vokse, hvor vi får del i Guds nåde og kjærlighet, og være et sted hvor vi kan *være til* for hverandre, og hvor vi kan være med og skape *mer himmel på jord*.

Vi startet visitasen denne uka med en gudstjeneste der kapellan Ole Kristian Bratseth minnet oss om de kjente ordene fra Salme 23: «Herren er min hyrde. Jeg mangler ikke noe». Også midt i det vanskeligste i livet kan vi merke Guds nærvær og fred. En del av kirkas store oppgave er å formidle dette budskapet til alle mennesker: gjennom ord, handlinger og nærvær.

At kirka er nærværende, symboliseres tydelig gjennom kirkebygget: Kirka er alltid lokal, vi møtes på et *sted*. Det som skjer i lokalsamfunnet, angår kirkas liv og vil alltid være en del av kirkas anliggende. Hvordan folk har det og hvordan vi møter hverandre, er viktig for den lokale kirka. Kirka må alltid bære med seg nestekjærligheten: omtanken for hverandre, og være våken for hvordan de svakeste mellom oss tas vare på.

Den lokale kirka er også del av et større nettverk og organisasjon. Den norske kirke er folkekirke i og for hele Norge. Visitasen er én måte å holde kontakten på, og jeg kommer for å møte dere, se og høre hvordan det står til, oppmuntre og samtale med dere om hvor veien går videre.

Møtet med de ansatte

Møtet med de ansatte er et av visitasens viktigste møter. Takk for tillitsfull samtale om arbeidshverdagen og hva dere er opptatt av. Vi fikk høre om utfordringene knyttet til endringer i staben de siste årene, og opplevelsene når respons og oppmøte ikke er slik dere kunne ønske. Men vi hørte også om trofasthet i det alminnelige, gleden over å forkynne og formidle evangeliet i alle livets situasjoner, i diakoni, undervisning og kirkemusikalsk arbeid.

Ranheim og Charlottenlund menighet er en av de største menighetene i vårt bispedømme. Og dere er en stor stab. Et godt arbeidsmiljø gjør seg ikke selv, og kan aldri tas for gitt. Dere må jobbe målrettet med arbeidsmiljø og bedriftskultur, med gode rammer og møtesteder for medarbeiderne. Fortsett å snakke godt om hverandre og arbeidsplassen! I en virksomhet med to arbeidsgivere hviler det et særlig ansvar for samarbeid og samhandling

på sokneprest og daglig leder. Takk til Arne Reidar Vik Selven for at du har stor oppmerksomhet på disse utfordringene.

Møte med rådet

Torsdag kveld møtte vi det nye menighetsrådet på menighetssenteret. Leder Ane Kathrine Myrvold Strømman var også leder i forrige periode, og hun orienterte om hva rådet har arbeidet med de siste årene.

Nå er det snart tre år siden Ranheim og Charlottenlund slo seg sammen til ett sokn med ett menighetsråd. Det har vært en krevende prosess med flere tilpasninger og hensynstaging til de to tidligere soknene.

For det er forskjeller på Ranheim og Charlottenlund. Ranheim preges av gammel arbeiderkultur knyttet til papirfabrikken, kombinert med mye nybygging. Charlottenlund, med sine villastrøk og blokkbebyggelse, har et stort sosioøkonomisk mangfold hos innbyggerne. Mens Charlottenlund er en typisk hverdagskirke, har Ranheim kirke større preg av å være en et rom for kirkelige handlinger og livets sterke øyeblikk.

Å bygge en felles vi-kultur som menighet trenger tid. Menigheten ønsker å være åpen og inkluderende, og involvere mange flere frivillige i arbeidet. På møtet samtalte vi om noen strategier for å jobbe med dette ønsket.

Menighetsrådet ønsker også å ta utfordringen med å profilere seg som grønn menighet. Her er det også viktig å sette søkelys på *sosial* bærekraft. Dette er store og viktige spørsmål hvor det ligger godt til rette for samarbeid og samskaping mellom kirke og lokalsamfunn. Planene om ny kirke på Charlottenlund preget arbeidet i menighetsrådet en tid. Det er store forventninger knyttet til dette prosjektet. I tiden framover blir ikke arbeidet mindre for det nye menighetsrådet på dette området.

Det er godt å se at menighetsrådet har visjoner for arbeidet sitt. Og at dere ønsker å samarbeide med alle av god vilje, - et godt utgangspunkt for rådets arbeid.

Vi møtte et menighetsråd med god blanding av gamle og nye rådsmedlemmer. Stor takk til dere som har vært medlem av menighetsrådet i forrige periode, og takk til dere som stilte til gjenvalg. Dere gjør et viktig arbeid for kirka og lokalsamfunnet!

Kirkene

Ranheim kirke er 90 år og fremstår i god stand etter diverse utbedringstiltak de siste årene. Akkurat nå blir tårnet rehabilitert og gitt ny kobbertecking. Arbeid med nytt orgel i kirka er påbegynt. Kirken er med sitt klassiske uttrykk et smykke ved Ranheimsfjæra, omkranset av en vakker gravplass.

Like ved er Ranheim menighetssenter, som har stor betydning i menighetsarbeidet.

Menighetssenteret er snart gjeldfritt: her har stiftelsen som formelt eier bygningene, lagt ned et stort og målbevisst arbeid. Her har staben sine kontorer, og rommene fylles med store og små tiltak gjennom uka.

Charlottenlund kirke er 50 år. I 2013 ble det gjort en tiltaksanalyse som konkluderte med at større utbedringstiltak ikke ble gjort: Kjelleren ble stengt på grunn av fukt- og sopp-problematikk, og det ble i stedet satt i gang en prosess med å planlegge ny kirke. Dette ser vi på byggets tilstand ti år etterpå. Store og små skader står ubehandlet. Selv om en del tekniske ting er gjort i denne tiden for at kirken skal være mer funksjonell, ser vi at vi venter på den nye kirka. Det ligger en egen utfordring i å holde aktiviteter og trivsel oppe i dette bygget akkurat nå.

Men en ny visjon er i ferd med å bli realisert. Kirka finner sin plass i Brundalen, like ved den videregående skolen. Arkitektkonkurransen for ny kirke på Charlottenlund er sluttført, og vinnerutkastet blir presentert 1. desember. Vi gleder oss! Den store, nye og fremdeles voksende bydelen trenger sårt ny kirke. Det blir spennende å følge prosessen videre

Omsorg og trygge lokalsamfunn

Den norske kirke har et særlig oppdrag som folkekirke med å være til stede i hele landet. Den har også sin plass i fellesskapet av sivilsamfunnsaktører. Sammen er det vår oppgave å bidra til livsmestring og livskvalitet, til tro, håp og kjærlighet som bærende felleskapsverdier.

Diakoni er ordet vi bruker om kirkas omsorgstjeneste. I Ranheim og Charlottenlund ser vi et sterkt tyngdepunkt i det diakonale, der både diakon Marit Stene Aalstad og barne- og ungdomsdiakon Hanne Moxness har opparbeidet et stort nettverk med mangfoldige tiltak. Babysang har elementer både innenfor diakoni og trosopplæring. Det var nydelig å se de små sammen med deres omsorgspersoner møtes i sangstund og over en kaffekopp. Babysang er også et musikalsk tiltak. Hva skjedde med barnegråt og generell uro da Hanne slo på xylofontangentene? Det ble helt stille: og oppmerksomheten var plutselig til stede på tonene og sangen som de var samlet om.

På Ranheim helse- og velferdssenter møtte vi folk på den andre enden av aldersskalaen. Det ble en trivelig stund der sokneprest Lise Martinussen og kantor Anita Christiansen ledet oss gjennom formiddagsandakten. Takk til aktivitør Heidi Hansen for god mottakelse.

Et kort besøk på en spesialavdeling for særlig syke gjorde også stort inntrykk. Takk til prest og ansatte for åpen og ærlig samtale om etiske dilemmaer i møte med livstruende sykdom og ivaretagelse av mennesker.

På Brundalen eier Boligstiftelsen en boligblokk som rommer Charlottes kafé. Det var et trivelig og interessant besøk: Her ble vi kjent med noen av utfordringene som kirken møter på Charlottenlund og Brundalen. *Tidlig innsats på Brundalen* er et pilotprosjekt som presenterer seg som "Mobilisering av et bredt spenn av offentlige tjenester til innbyggere,

der det gjøres ubyråkratisk og tidlig innsats med utgangspunkt i barnehagen og barneskolen som felles arena". Det er eksemplarisk at kirken har samarbeid med dette prosjektet, og er en god samarbeidspart gjennom stabilt og troverdig nærvær over tid. Tilstedeværelsen på Charlottes kafé og matutdeling i samarbeid med matsentralen og frivillighetssentralen, gjør at kirken er synlig i de viktige og små, men for mange, usynlige rom.

Møteplasser

Det er ett ord som har blitt gjentatt i flere sammenhenger i løpet av denne uken:

Møteplasser. Kirken har en viktig rolle i å være møtested og legge til rette for fellesskap. Først og fremst er kirken en møteplass mellom Gud og mennesker. Og det er det som først og fremst konstituerer oss som kirke.

Å skape møteplasser mennesker imellom er også et mandat for dem som vil være Jesu etterfølgere, og gjøre slik han gjorde: være til stede midt i verden, mellom mennesker, og ikke vike unna de steder og tider hvor mennesker har det vanskelig – tvert om: det er der vi er kalt til å være.

Den første kvelden under visitasen ble det arrangert et folkemøte med tema: «Hvordan skape gode rom for samhandling i bydelen vår?» Her deltok representanter fra idretten, lokale natteravner og menigheten. Her ble behovet for møteplasser tatt fram. Det blir stadig gjentatt at ensomhet er et stort samfunnsproblem i dag, og kan bli en kilde til utenforskap. Mange strever med å finne noen å være sammen med, og steder hvor slike møter kan oppstå. Her har kirken en oppgave – et kall!

Charlottenlund kirke er en typisk hverdagskirke der vi ser at slike møteplasser finnes. Sokneprest Skule Bjørnstad har i mange år ledet virksomheten ut fra denne kirken. Takk for tålmodig og trofast innsats!

Kirken er ikke den eneste samfunnsaktøren i Ranheim og Charlottenlund. Å legge til rette for møtesteder inkluderer også møte og samarbeid med andre organisasjoner. Vi har for eksempel merket oss det gode samarbeidet dere har med Charlottenlund Sanitetsforening. Kirken er også et møtested mellom generasjoner. Dette var et tema som ble trukket fram i møtet med skoleledere. Det ble meldt om stort behov for voksenkontakt og samtalebehov blant barn og unge. Interessen for tettere kontakt med kirken var absolutt til stede. Kontakten med de fleste skoler og barnehager er allerede på plass. Det var ønske om å arbeide fram en felles plan for samarbeid mellom skole og kirke. Denne invitasjonen og muligheten bør menigheten ikke la gå fra seg.

Kirke på vårt sted

Ordet «kirke» kan ha flere betydninger. Noen tenker på *bygningen*: kirkebygget. Andre tenker på en *organisasjon*, på folkekirka. Det kan også bety en *virksomhet* som preger et lokalsamfunn. Alle disse forståelsene av ordet «kirke» har vi hatt anledning til å se på disse dagene.

Kirkebygget og kirkegården har sin egen fortelling om rollen kirka spiller som samlingssted i alle livets faser, som et sted å høre til. Kirkestedene forteller om kontinuitet, om håp og tro gjennom generasjoner. Mange ting forandrer seg, men vi kommer stadig til kirke ved viktige hendelser i livet. Vi kan beskrive folkekirken som en *livsløpskirke*, hvor alle kirkens medlemmer er regelmessige kirkegjengere: Noen er alltid til stede. Andre bruker kirken i en langsommere rytme – ved de store høytidene, og ved avgjørende tidspunkt i eget liv, eller i familiens, venners eller naboers liv. For mange handler kristen tro om tilhørighet og forankring.

Gudstjenester og kirkelige handlinger er den faste pulsen i menighetens liv. Her møtes vi. Her finner vi et rom for å tolke alt det våre liv rommer.

I Ranheim kirke deltok vi på onsdagsmesse ledet av sokneprest Lise Martinussen. Liturgien var en forenklet gudstjeneste, men de viktigste elementene var likevel til stede: Bønn, tekstlesing, sang, nattverd. Opplegget var tilpasset konfirmantene, og de aller fleste som var der, hørte til i konfirmantkullet.

Disse gudstjenestene er et fint tilbud, men det må i tillegg legges til rette for at konfirmantene er sammen med hele den gudstjenestefeirende menighet på «vanlige» gudstjenester. Å få være med og få ansvar, og komme tett på gjennom å for eksempel være medliturg kan bli viktige opplevelser for ungdom, og verdifulle opplevelser for konfirmanter, familie og de faste kirkegjengere.

Vi fikk også høre om nyskapinga *footballgudstjeneste* i Ranheim kirke. Ranheim Fotball er, sammen med papirfabrikken og kirka, viktige bautaer i Ranheimsamfunnet. Å få til slike møtepunkter er prisverdig.

Kantor Anita Bobzin Christiansen har god kontakt med lokale musikkrefter. Begge kirkene brukes til konserter og musikkaktiviteter. Gjennom alle tider har kunsten gitt form til kirkens budskap og formidlet det som ord ikke har maktet å forklare og uttrykke. Kunsten har en verdi i seg selv. Kantorenes innsats er viktig når kirken skal være et møtested mellom Gud og mennesker.

Barn og unge

Det er mange barn og unge i soknet. I møtet med de ansatte ble arbeidet med denne målgruppen trukket fram som noe av det mest givende. Flere ansatte arbeider innenfor

dette feltet. Undervisningsleder Marie Sætherskar Hauge er sentral i planlegging og gjennomføring, med et helhetlig syn på kirkens møte med de unge. Det er snakk om å lære barn og unge kristen tro og tradisjon. Men, som hun sa, det er også viktig å «drive sjelesorg i farta» i de mange møtene som oppstår.

Vi fikk være med på ungdomsklubben «Heng», et lavterskel-møtested. Denne ettermiddagen var det bare gutter til stede. De trivdes godt sammen, og utfordret prost og rådgiver på en runde spikeball. Ja, det ble grundig tap for biskopens følge.

Det er store konfirmantkull i Ranheim og Charlottenlund. Og tilbudet er mangfoldig med mange valgmuligheter. Menigheten har opprettet samarbeid med tre organisasjoner i arbeidet: KFUK-KFUM, NMSU og KRIK. Dette applauderer vi, og er interessert i å høre mer om erfaringene i tiden som kommer.

Noen av trosopplæringstiltakene har ikke så stor oppslutning som før. Dette er et utviklingstrekk vi hører om mange steder: det som mer framstår som engangstilbud får mindre oppslutning enn kontinuerlige tiltak. Dette er det verd å se nærmere på.

Møtet med Trondheim kommune

Fredag var vi i møte med ny ordfører og ledelse i Trondheim kommune. Vi møtte ordfører Kent Ranum, kommunedirektør Morten Volden og representanter for formannskapet. Med den nye ledelsen redegjorde vi for generelle trekk ved Den norske kirke i dag, og hvordan kontakten med kommunen fremdeles er viktig: Vi har ikke lenger en statskirke - men mye mer en *kommunekirke*: God kontakt og samarbeid med kommunen er viktig for den lokale kirke!

Det ble ellers redegjort for planene om ny kirke på Charlottenlund og utviklingstrekk når det gjelder gravferd og gravplasser i Trondheim. Takk til engasjerte møtedeltakere.

Trondheimpløftet, kommuneplanens samfunnsdel i perioden 2020-2032 har tre hovedmål:

- Trondheim skal ta ansvar for et grønnere og mer sirkulært samfunn
- Trondheim skal være en mangfoldig by med et sterkt fellesskap
- Kunnskaps- og teknologihovedstaden Trondheim skal være et kraftsentrum for en bedre verden

Den norske kirke generelt, og Ranheim og Charlottenlund menighet spesielt, har gode forutsetninger for å være med på å svare på de tre samfunnsmålene i Trondheimpløftet.

Utfordringer videre

Etter disse innholdsrike visitasdagene har vi samlet trådene. Det er noen ting jeg særlig vil be dere arbeide med:

- Dere har selv nevnt ønsket og behovet for flere frivillige i menighetsarbeidet. Det er et viktig tema som stadig må arbeides med. Vær på våkne på hvor energiene finnes,

og hvordan de kan forløses i menighetens virksomhet. Tenk også gjennom hvordan de frivillige kan tas godt vare på. Dette er en kontinuerlig utfordring.

- Dere står foran en stor oppgave i det å få realisert ei ny kirke. Det blir (forhåpentligvis) en periode med mye graving og byggeaktiviteter før bygget står der. Men hva da? Hva skal bygget inneholde? Det vil helt sikkert bli en masse gratis oppmerksomhet og interesse om nykirka. Hvilken identitet vil dere at den skal ha? Hvordan skape nye opplevelser av hellig rom, og møteplasser for hverdagene? Hvordan kan vi forberede og planlegge dette allerede nå?
- Den nye kirken har også fått overskriften «den grønne katedral». Visjonen er satt for en grønn menighet med spesiell oppmerksomhet på å knytte bærekraftsmålene til kristen åndelig refleksjon og praksis. Her er det mye ugjort i vår kirke. Takk for at dere tar denne utfordringen.

Takk

Til slutt: takk! En stor takk for gjestfrihet og varm mottakelse overalt!

Takk til dere som har planlagt og deltatt under visitasdagene: dere ansatte, rådsmedlemmer og frivillige, til kommuneledelsene og andre som vi har møtt. Takk til prost Håkon Olaussen og rådgiver Olav Dahle Svanholm for konstruktivt og godt arbeid og medarbeiderskap. Prost Håkon vil følge opp med samtaler og besøk i løpet av det neste halve året.

Må Gud velsigne Ranheim og Charlottenlund menighet. Lykke til med veien videre som lokalsamfunn og kirke sammen!

Dokumentasjon

Til visitasen har sokneprestene Lise Martinussen og Skule Bjørnstad på vegne av menighetsrådet levert en fyldig og god rapport om menighetslivet i Charlottenlund og Ranheim. Likeens har kirkeverge Kjell Inge Nordgård og avdelingsleder Inger Helen Nygård levert en rapport på vegne av fellesrådet. Tusen takk til dere begge!

Rapportene gir innsikt i de lokale forholdene. De er viktige som forberedelse, og viktig for arbeidet under selve visitasen. Rapportene har vært utgangspunkt for samtalene med rådet og de ansatte.

Rapportene vil sammen med dette foredraget utgjøre visitasprotokollen. Denne samlede, skriftlige dokumentasjonen vil også være underlagsmateriale for oppfølgingsarbeidet etter visitasen.